

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən

 dos.Zaur Məmmədov

" _____ " _____ 2025 ci il

Fənn sillabusu

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

İxtisas: 6004004 – "İqtisadiyyat"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Aqrar iqtisadiyyat"

Fənn proqramı: Kafedranın 22 dekabr 2025-ci il tarixli 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənnin kodu: IPFS-B03

Tədris ili: II (2025-2026).

Fənnin tədris semestri: Y – 4

Ümumi tədris yükü: 60 saat. Auditoriya yükü-20 saat: (Mühazirə- 10 saat, seminar-10 saat).

Təhsilalma forması: Qiyabi

Fənnin tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

b/m Axundov Firdovsi Allahverdi oğlu

Məsləhət günləri və saatları:-----

E-mail ünvanı:- fir.axundov@gmail.com

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas:

- 1.E.Quliyev . "Aqrar İqtisadiyyat". Bakı, 2015.
- 2.I.Ibrahimov. "Aqrar iqtisadiyyatın aktual problemləri". Bakı, 2002.
- 3.A.Məmmədov. "Kənd təsərrüfatının iqtisadiyyatı". Bakı, 2008.
- 4.A. Məhərrəmov, L.Abrşlı. "Müəssisənin iqtisadiyyatı". Bakı, 2013.

Əlavə

- 5 "Aqrar islahatların əsasları" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1995.
6. "Torpaq islahatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1996.
7. "Böyük İqtisadi Ensiklopediya". I – VII cildlər, Bakı, 2012.
8. Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Makroiqtisadiyyat" "Mikroiqtisadiyyat", "Dünya iqtisadiyyatı" və "Azərbaycan iqtisadiyyatı" kimi fənlərin tədrisi zəruridir

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Marketing" və "Menecment" fənləri tədris edilir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn iqtisad yönümlü mütəxəssislərə, aqrar iqtisadiyyat haqqında ətraflı məlumat verir. Aqrar iqtisadiyyat, aqrar sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafının obyektiv zərurət təşkil etdiyini, onun formalaşmasının nəzəri-metodoloji əsaslarını, aqrar

sahibkarlığın inkişaf mərhələlərini, onların istehsal-iqtisadi nəticələrini, milli iqtisadiyyatda, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafda və dövlətlərarası münasibətlərin formalaşmasında aqrar sferanın və xüsusilə aqrar sahibkarlığın mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu əhatə edir.

Tələbələrə ölkədə həyata keçirilən aqrar islahatların inkişafı, çoxukladlı iqtisadiyyatın yaranması, aqrar sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşması prinsiplərini, xüsusiyyətlərini, idarə olunması formalarını, sahibkarlığın üstün cəhətləri, regionlar, istehsal və xidmət sahələri üzrə inkişaf səviyyəsini öyrənməkdən, sahibkarlıq şəraitində torpaq sahələrindən, əmlakdan, maliyyə vəsaitlərindən, əmək resurslarından səmərəli istifadə olunması yollarını izah etməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 10 saat, Məşğələ 10 saat, Cəmi 20 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə
---	---	----------

1	2	Saat 3	Tarix 4
1	<p>Mövzu 1: Aqrar iqtisadiyyatın nəzəri əsasları: predmeti və öyrənilmə metodları , Aqrar sferada bazar münasibətləri və iqtisadi subyektlər P l a n</p> <p>1.Aqrar iqtisadiyyatın nəzəri əsasları, fənnin predmeti və öyrənilmə metodları 2.Aqrar iqtisadiyyatın digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi 3. Müasir mərhələdə aqrar iqtisadiyyat qarşısında duran vəzifələr 4.Aqrar sferada bazar münasibətləri və onların iqtisadi mahiyyəti 5. Aqrar sferada bazar münasibətlərinin formalaşmasında dövlətin aqrar siyasətinin rolu 6.Aqrar sferada bazar münasibətlərinin formalaşmasının iqtisadi mexanizmi 7. Aqrar bazarı formalaşdırın istehsal sahələri 8. Aqrar bazarın formalaşmasında sahibkarlıq fəaliyyəti 9.Aqrar islahatlar və bazar subyektlərinin formalaşmasının iqtisadi mahiyyəti 10. Kəndli (fermer) təsərrüfatları və istehsal kooperativlərinin təşkili 11.Kənd təsərrüfat korporasiyaları və kooperasiyaları aqrar biznesin təşkili forması kimi 12. Aqrar xidmət müəssisələri və səhmdar cəmiyyətlər Mənbə: (2,4,5)</p>	2	
2	<p>Mövzu 2: Aqrar iqtisadiyyatın idarəedilməsi qanunauyğunluqları və prinsipləri, Aqrar iqtisadiyyatda istehsalın təşkili formaları, Aqrar sferada torpaq münasibətləri və torpaq katastrı P l a n</p> <p>1.İdarəetmə məqsəd anlayışı və aqrar biznes sahəsində onun əhəmiyyəti 2. Aqrar sferada idarəetmə sisteminin strukturu və onun mahiyyəti 3.Kənd təsərrüfatı istehsalının idarəedilməsinin qanunları və qanunauyğunluqları 4. Kənd təsərrüfatında idarəetmə qanunlarının tətbiqi və kənd təsərrüfatını idarə edən orqanlar 5. Aqrar sferada aparıcı istehsal sahələrinin təşkili və idarə edilməsi. 6.Bitkiçilik sahələri: taxılçılıq, pambıqçılıq, meyvəçilik aqrar sferasının aparıcı sahəsi kimi 7.Tütüncülük, çayçılıq, üzümçülük sahələri və bu sahələrin idarə edilməsi. 8.Heyvandarlığın və quşçuluğun mövcud vəziyyəti və onun inkişaf istiqamətləri. 9.Aqrar sferada kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı və satışı 10.Kənd təsərrüfatında torpaqlardan istifadənin xüsusiyyətləri və əhəmiyyəti 11.Aqrar sahədə torpaq islahatlarının mahiyyəti.Torpaq resurslarının tərkibi və strukturu 12. Torpaq münasibətləri, torpaq bazarı , Aqrar sferada torpaq katastrı Mənbə: (1,2,3,5)</p>	2	

3	<p>Mövzu 3: Aqrar sferada sahibkarlıq fəaliyyəti : iqtisadi mənfəət, istehsal xərcləri və qiymət siyasəti</p> <p style="text-align: center;">P l a n</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Aqrar bazarın formalaşmasında sahibkarlıq fəaliyyətinin yeri və rolu 2.Sahibkarlıq gəliri və iqtisadi mənfəət 3 .Xərclər: istehsal, sabit, dəyişən, ümumi, orta və ya məhsul vahidi üzrə xərclər 4Aqrar sferada qiymətin əmələ gəlməsi və onun müəyyən edilməsi mərhələləri 5. Aqrar sferada azad rəqabət və qiymət siyasətinin formalaşması 6. Tələbin öyrənilməsi və təhlili 7. Xərclərin qiymətləndirilməsi 8.Təklifin öyrənilməsi və rəqabət qiymətinin müəyyən edilməsi 9.Aqrar sferada qiymət siyasətinin tənzimlənməsi: güzəştli kredit-vergi mexanizmi 10.Aqrar sferada müqavilə münasibətləri <p>Mənbə: (2,3,4)</p>	2	
4	<p>Mövzu 4: Aqrar sferada innovasiya və investisiya siyasəti, Aqrar sferanın infrastruktur təminatı, Aqrar iqtisadiyyata dövlət dəstəyi və onun təkmilləşdirilməsi</p> <p style="text-align: center;">P l a n</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Innovasiya siyasəti və aqrar sferada onun tətbiq xüsusiyyətləri 2. Aqrar sferanın inkişafında investisiyaların yeri və rolu 3. Aqrar sahədə investisiya siyasəti və onun əsas xüsusiyyətləri 4. Investisiya mühitinin formalaşmasında dövlət siyasəti 5. Aqrar iqtisadiyyatın infrastruktur təminatı 6Aqrar sferanın infrastruktur təminatının yaradılmasında dövlət siyasəti 7.Aqroparklar və onların fəaliyyət istiqamətləri 8.Aqrolizinq xidməti və onun həyata keçirilməsi mexanizmi 9.Aqrar sferanın formalaşmasında iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi və ölkəmizdə dövlət dəstəyinin mövcud vəziyyəti 10.Aqrar sferada dövlətin həyata keçirdiyi dəstək mexanizmləri 11.Aqrar sferada sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyinin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri <p>Mənbə: (2,3,4,5)</p>	2	
5	<p>Mövzu 5: Ərzaq təhlükəsizliyi və onu müəyyən edən göstəricilər sistemi, Aqrar sferada xarici iqtisadi fəaliyyət, Aqrar sferanın inkişafında regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramlarının rolu ,Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi</p> <p style="text-align: center;">P l a n</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ərzaq təhlükəsizliyi milli və iqtisadi təhlükəsizliyin tərkib elementi kimi 2. Ərzaq təhlükəsizliyinin mahiyyəti və səciyyəvi xüsusiyyətləri 3. Qloballaşma şəraitində ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi 4. Dövlətin xarici iqtisadi fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi 5.Aqrar sahədə xarici iqtisadi fəaliyyətin formalaşması zəruriliyi 6. Aqrar sahədə ixracın müasir vəziyyəti və onun tənzimlənməsi istiqamətləri 7. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramlarının məqsəd və vəzifələri 8. Dövlət Proqramlarında aqrar sferanın inkişafı ilə bağlı nəzərdə tutulan 	2	

	<p>tədbirlər sistemi 9.Dövlət Proqramlarında nəzərdə tutulan regional inkişafın prioritet istiqamətləri 10. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi: məqsəd və vəzifələr 11.2025 ci ilədək və sonrakı dövr üçün strateji hədəflərin əsas istiqamətləri və qarşıda duran vəzifələr</p> <p>1. Mənbə: (1,3,5)</p>		
	CƏMI	10	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır: təsərrüfat subyektlərinin iqtisadi maraqlarına uyğun qərar qəbul edilməsini, məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməyi, nəticələri qiymətləndirməyi. idarəçiliyin təmin edilməsində həvəsləndirilmə metodlarına diqqət yetirməyi və s. nail olmağı,

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Aqrar sferanın inkişafının aktual istiqamət və problemlərini mənimsəyir;
- Aqrar sahədə bazar münasibətləri və onların iqtisadi mahiyyəti öyrənir,
- Aqrar sferada aparıcı istehsal sahələrinin təşkili və idarə edilməsini öyrənir,
- Aqrar sahədə torpaq islahatlarının mahiyyətini mənimsəyir,
- Bu sahədə azad rəqabət və qiymət siyasətinin formalaşmasını,
- Aqrar iqtisadiyyatın infrastruktur təminatı məsələlərini
- Ərzaq təhlükəsizliyinin mahiyyəti və səciyyəvi xüsusiyyətlərini öyrənir.
- Müstəqil analiz etmə bacarığına yiyələnir;

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları :

- 1.Aqrar iqtisadiyyatın nəzəri əsasları, predmeti və öyrənilmə metodları
2. Müasir mərhələdə aqrar iqtisadiyyat qarşısında duran vəzifələr
4. Aqrar sferada bazar münasibətləri və onların iqtisadi mahiyyəti
- 5.Aqrar sferada bazar münasibətlərinin formalaşmasının iqtisadi mexanizmi
6. Aqrar bazarı formalaşdıran istehsal sahələri
7. Aqrar bazarın formalaşmasında sahibkarlıq fəaliyyəti.
8. Aqroservis müəssisələri və səhmdar cəmiyyətlər
9. Aqrar sferada idarəetmə sisteminin strukturu və onun mahiyyəti
10. Aqrar sferada aparıcı istehsal sahələrinin təşkili və idarə edilməsi.

XV. İmtahan sualları:

- 1.Aqrar iqtisadiyyatın nəzəri əsasları, predmeti və öyrənilmə metodları
- 2.Müasir mərhələdə aqrar iqtisadiyyat qarşısında duran vəzifələr
4. Aqrar sferada bazar münasibətləri və onların iqtisadi mahiyyəti
- 5.Aqrar sferada bazar münasibətlərinin formalaşmasının iqtisadi mexanizmi
6. Aqrar bazarı formalaşdıran istehsal sahələri
7. Aqrar bazarın formalaşmasında sahibkarlıq fəaliyyəti.
8. Aqrar islahatlar və bazar subyektlərinin formalaşmasının iqtisadi mahiyyəti
9. Kəndli (fermer) təsərrüfatları və istehsal kooperativlərinin təşkili
10. Aqroservis müəssisələri və səhmdar cəmiyyətlər
11. Aqrar sferada idarəetmə sisteminin strukturu və onun mahiyyəti

12. Aqrar sferada aparıcı istehsal sahələrinin təşkili və idarə edilməsi.
13. Bitkiçilik sahələri: taxılçılıq, pambıqçılıq, meyvəçilik aqrar sferasının aparıcı sahəsi kimi
14. Heyvandarlığın və quşçuluğun mövcud vəziyyəti və onun inkişaf istiqamətləri.
15. Aqrar sferada kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı və satışı
16. Kənd təsərrüfatında torpaqlardan istifadənin xüsusiyyətləri və əhəmiyyəti
17. Aqrar sahədə torpaq islahatlarının mahiyyəti və istiqamətləri
18. Torpaq münasibətləri və torpaq bazarı
19. Aqrar sferada torpaq katastrı
20. Aqrar bazarın formalaşmasında sahibkarlıq fəaliyyətinin yeri və rolu
21. Sahibkarlıq gəliri və iqtisadi mənfəət
22. Aqrar sferada sahibkarlıq istehsal xərclərinin və mənfəətin proqnozlaşdırılması
23. Aqrar sferada qiymətin əmələ gəlməsi və onun müəyyən edilməsi mərhələləri
24. Aqrar sferada azad rəqabət və qiymət siyasətinin formalaşması
25. Tələbin və təklifin öyrənilməsi və rəqabət qiymətinin müəyyən edilməsi
26. Aqrar sferada qiymət siyasətinin tənzimlənməsi: güzəştli kredit-vergi mexanizmi
27. Aqrar sferada müqavilə münasibətləri
28. Innovasiya siyasəti və aqrar sferada onun tətbiq xüsusiyyətləri
29. Aqrar sferanın inkişafında investisiyaların yeri və rolu
30. Aqrar sahədə investisiya siyasəti və onun əsas xüsusiyyətləri
31. Aqrar iqtisadiyyatın infrastruktur təminatı
32. Aqrar sferanın infrastruktur təminatının yaradılmasında dövlət siyasəti
33. Aqrar parklar və onların fəaliyyət istiqamətləri
34. Aqrarlığın xidməti və onun həyata keçirilməsi mexanizmi
35. Aqrar sferanın formalaşmasında iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi və ölkəmizdə dövlət dəstəyinin mövcud vəziyyəti
36. Aqrar sferada dövlətin həyata keçirdiyi dəstək mexanizmləri
37. Ərzaq təhlükəsizliyi milli və iqtisadi təhlükəsizliyin tərkib elementi kimi
38. Qloballaşma şəraitində ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi mexanizmi
39. Aqrar sahədə xarici iqtisadi fəaliyyətin formalaşması zəruriliyi
40. Aqrar sahədə məhsulların seqmentlər üzrə idxalının müasir vəziyyəti və onun tənzimlənməsi istiqamətləri
41. Aqrar sahədə ixracın müasir vəziyyəti və onun tənzimlənməsi istiqamətləri
42. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramlarının məqsəd və vəzifələri
43. Dövlət Proqramlarında aqrar sferanın inkişafı ilə bağlı nəzərdə tutulan tədbirlər sistemi
44. Dövlət Proqramlarında nəzərdə tutulan regional inkişafın prioritet istiqamətləri
45. Strateji Yol Xəritəsi: məqsəd və vəzifələr

"Aqrar İqtisadiyyat" fənninin sillabusu – 6004004 "İqtisadiyyat", 6004002 - "Biznesin idarəedilməsi" ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (22 dekabr 2025 ci il 04 sayılı protokol).

Kafedra müdiri v.i.e. :

Fənn müəllimi :

dos. G.Əliyeva

blm. F.Axundov